

zaaknummer 2014 W 1448

9 juni 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. J.P.C. van den Bogaard, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders FIC.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 4 december 2014. Op 26 januari 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], Provinciaal Overste.

Op 12 mei 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. J.P.C. van den Bogaard, advocaat te Eindhoven.

Namens de Congregatie zijn verschenen broeder [naam], Overste van de Congregatie der Broeders van Maastricht en broeder [naam], lid van de Congregatie der Broeders van Maastricht.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. In het schooljaar 1971-1972 zat klager in de zesde klas op [internaat] te [plaats]. Oudere leerlingen mochten spelen met een door een motor aangedreven skelter die door de broeders van de werkplaats was gemaakt. Klager was gefascineerd door de skelter. Omdat hij wist dat de school het volgende jaar zou gaan sluiten, had klager aan broeder [naam] laten weten dat hij graag de skelter wilde hebben. Broeder [naam] wees klager door naar aangeklaagde die hierover zou beslissen.

Klager werd vervolgens door aangeklaagde uitgenodigd op zijn kamer om het verzoek van klager te bespreken. Toen klager bij de kamer van aangeklaagde aankwam, vroeg aangeklaagde eerst of klager aan anderen had verteld dat hij naar aangeklaagde toe zou gaan.

Dat was niet het geval. Vrij kort daarna werd aangeklaagde handtastelijk en stelde klager allerlei vragen over zijn intieme delen. Klager moest zijn broek en onderbroek laten zakken. Aangeklaagde deed hetzelfde en vroeg aan klager of hij naast hem op het bed in de kamer wilde komen liggen. Klager voelde dat er iets niet klopte. Aangeklaagde probeerde klager gerust te stellen. Op enig moment maakte aangeklaagde aan klager duidelijk dat hij aan zijn penis moest voelen. Toen klager hier niet op reageerde, duwde aangeklaagde de hand van klager richting zijn penis. Vervolgens vroeg aangeklaagde klager op-en-neer gaande bewegingen te maken met zijn hand om de penis van aangeklaagde. Ondertussen betastte aangeklaagde de blote penis van klager.

Toen klager naar zijn studie-uurtje moest zei aangeklaagde tegen hem dat hij de volgende dag terug moest komen. Hij zou dan kijken wat hij kon doen met de skelter. Ook drukte hij klager op het hart dat hij niemand mocht vertellen wat er tussen hen gebeurd was. Het was hun geheimje. Voordat klager de kamer van aangeklaagde mocht verlaten, keek aangeklaagde eerst in de gang of alles veilig was. Achteraf denkt klager dat hij terug moest komen, omdat aangeklaagde geen orgasme had gekregen.

De volgende dag ging klager terug naar de kamer van aangeklaagde. Eigenlijk wilde hij niet gaan, maar de skelter bleef maar in zijn hoofd zitten. Weer begon aangeklaagde met de vraag te stellen of anderen wisten dat klager naar hem toe was gegaan. Toen klager zei dat dit niet het geval was, moest hij snel zijn broek uittrekken om samen te gaan spelen. Aangeklaagde trok klager op het bed en vroeg hem om over zijn blote penis te wrijven. Tegelijkertijd betastte aangeklaagde de blote penis van klager. Opeens stopte klager om een zachte borstel te pakken. Vervolgens pakte hij de penis van klager vast en trok zijn voorhuid naar achteren. Met de borstel aaide hij over de eikel van klager. Dit deed pijn. Aangeklaagde stelde voor dat klager deze handelingen dan bij hem zou verrichten en duwde de borstel bij klager in zijn hand. Met zijn ene hand moest klager de penis van aangeklaagde vasthouden en met zijn andere hand moest hij met de borstel over diens eikel wrijven. Aangeklaagde kreeg geen orgasme en vroeg klager om na het eten weer naar hem toe te komen.

Die avond nam klager [naam] mee naar aangeklaagde. Het leek hem namelijk verstandig om niet nog een keer alleen naar aangeklaagde toe te gaan. Aangeklaagde stelde het niet op prijs dat klager [naam] bij zich had en sommeerde hen om weg te gaan. Toen [naam] aan klager vroeg wat er aan de hand was, zei klager tegen hem dat hij dat nog wel een keer zou vertellen. Uiteindelijk, in 2007 na de uitvaart van broeder [naam], heeft klager aan [naam] verteld wat er destijds aan de hand was. [Naam] bleek het hele voorval vergeten te zijn.

Na de keer dat klager samen met [naam] naar aangeklaagde toe ging, is hij nooit meer door aangeklaagde uitgenodigd om naar zijn kamer te komen. Aan het einde van het schooljaar heeft klager wel samen met zijn vader de skelter opgehaald.

2.2. Als gevolg van het seksueel misbruik durfde klager op een gegeven moment geen relaties meer aan te gaan met vrouwen. Hij was bang dat zijn (eventuele) partner een kinderwens zou hebben en daar durfde klager niet aan te beginnen. Hij was bang dat hij ze niet veilig tot een volwassen persoon kon laten opgroeien.

Ook kan klager zich niet helemaal geven in een relatie vanwege het misbruik.

Klager vindt het moeilijk om over het misbruik te praten, omdat hij bang is niet geloofd te worden of dat mensen twijfelen aan zijn mannelijkheid.

2.3. Klager wenst gehoord te worden en erkenning te ontvangen voor hetgeen hem destijds is aangedaan door aangeklaagde. Ook wenst hij een financiële compensatie te ontvangen voor het leed dat hem én zijn ouders is aangedaan. Klager heeft namelijk het gevoel dat zijn ouders ten onrechte veel geld hebben gestoken in zijn opleiding die klager een veilige omgeving moest bieden.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Provinciaal Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uit het persoonlijk dossier van aangeklaagde niets blijkt wat duidt op ongepast gedrag door aangeklaagde. Ook het onderzoek door de Commissie Deetman in de archieven van de Congregatie heeft niets ten nadele van aangeklaagde opgeleverd. Wel heeft de Congregatie haar medewerking verleend aan herstelbemiddeling in een zaak betreffende seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde in de periode 1965-1967. Door de Congregatie is in die procedure de klacht erkend.

De handelwijzen van aangeklaagde worden ten strengste afgekeurd door de Congregatie. Aangeklaagde moet hiervan op de hoogte zijn geweest. Immers, binnen de Congregatie waren bepalingen van kracht die dergelijk gedrag juist moesten voorkomen.

Tijdens de zitting heeft Overste [naam] namens de gemeenschap zijn spijt betuigd voor hetgeen aangeklaagde klager heeft aangedaan. Broeder [naam] heeft daaraan toegevoegd dat het verhaal van klager zonder meer geloofd wordt. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt

De Congregatie is bereid, zo klager daar prijs op stelt, met klager in gesprek te treden in de hoop op die manier te kunnen bijdragen aan de verwerking van het leed dat aangeklaagde klager aan heeft gedaan.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 43 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Tweemaal heeft aangeklaagde klagers penis betast en klager (in een poging zich te doen bevredigen) gedwongen zijn penis te betasten. Dat gebeurde met de handen en ook een keer met een zachte borstel.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door diverse verklaringen van derden aan wie klager zijn verhaal verteld heeft. Zo heeft [naam] in haar schriftelijke verklaring laten weten dat klager haar in 2004 of 2005 heeft verteld dat hij seksueel misbruikt was door een broeder op [internaat]. De heer [naam] heeft in zijn schriftelijke verklaring verklaard dat klager in 2000 aan hem vertelde seksueel te zijn misbruikt door een broeder die timmerman was. [Naam] heeft verklaard dat hij in 2004 van klager hoorde dat hij was misbruikt in de jaren 1970, 1971, 1972 en [naam] heeft verklaard dat klager meerdere keren aan hem vertelde dat hij tijdens zijn verblijf op de kostschool seksueel was benaderd door een broeder. Deze broeder zou klager hebben bewogen om hem te bevredigen en hem meerdere malen hebben betast. Ook heeft de Klachtencommissie acht geslagen op de herstelbemiddeling die plaats heeft gevonden in de zaak van een andere klager tegen aangeklaagde, waarbij de Congregatie de betreffende klacht heeft erkend.

Een en ander in onderlinge samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik 12 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen. Aangeklaagde heeft misbruik gemaakt van zijn positie en van de situatie waarin klager van hem afhankelijk was om de skelter die hij zo graag wilde hebben, te kunnen bemachtigen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een herhaalde spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie der Broeders van Maastricht de klacht grond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 9 juni 2015 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, drs. N.A.M. van Beelen en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid

binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.